

Woningbouwlocatie Fortlaan Numansdorp

tweede actualisatie natuuronderzoek

11 februari 2015

-veldwerk	Frank Mertens
Bram Schenkeveld
- tekst	Bram Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld
Visstraat 1, 4101 AC Culemborg
Telefoon: 0345- 534245, Fax: 0345-534028
Email: bramschenkeveld@ziggo.nl
- opdrachtgever	Midstate v.o.f., Woerden
- contactpersoon	dhr. A. Ton van Midstate v.o.f. Woerden

Inleiding

Op 2 juli 2013 is het bestemmingsplan Torensteepolder vastgesteld door de gemeenteraad van Cromstrijen. Het bestemmingsplan maakte de bouw van 176 woningen mogelijk. Op 2 juli 2014 is dit besluit door de Raad van State vernietigd. Recentelijk is door de gemeenteraad van Cromstrijen besloten het plan met een beperkt aantal wijzigingen opnieuw in procedure te brengen. Ten behoeve daarvan dient onderzocht te worden of de conclusie van de natuurtoets uit 2011 nog geldig is. Na aanvullend vleermuisonderzoek in 2013 is deze dat (inter)nationale natuurwetgeving en provinciaal natuurbeleid geen belemmering vormen voor de ruimtelijke ingreep. Of deze conclusie standhoudt is afhankelijk van veranderingen in de natuurwetgeving, veranderingen in de interpretatie hiervan of veranderingen in de flora en fauna van het gebied. Al deze 3 aspecten zullen hieronder belicht worden.

In deze notitie wordt onderzocht in hoeverre de samenstelling van de flora en fauna van het plangebied is veranderd en of dit ook (streng) beschermde soorten betreft. Verder wordt geïventariseerd in hoeverre de wetgeving op het gebied van soorten- en gebiedsbescherming of de interpretatie hiervan zijn veranderd.

Figuur 1 toont de begrenzing van het plangebied.

figuur 1: ligging plangebied (rood omkaderd)

Methode

D.d. 29 januari 2015 is het plangebied en directe omgeving bezocht om te bepalen of de gebiedskenmerken wezenlijk zijn veranderd. Daarnaast is gezocht naar de aanwezigheid van grond gebonden zoogdieren op basis van sporen (loop-, vraat-, graaf-, prooiresten, uitwerpselen, holen etcetera) met speciale aandacht voor de richtlijnsoorten Bever en Noordse woelmuis, die in de omgeving zijn waargenomen.

In het kader van eerder natuuronderzoek is het plangebied in de periode 2007 tot 2013 diverse malen bezocht.

Dit houdt in dat per soortengroep het plangebied op de volgende data is doorzocht:

- flora en vegetatie: 17 mei 2007 en 13 september 2011
- (broed)vogels: 17 mei 2007, 19 juli en 13 september 2011
- grondgebonden zoogdieren: 17 mei 2007, 13 september 2011, 29 januari 2015
- vleermuizen: 19 juli en 13 september 2011, 10 juni en 2 september 2013
- amfibieën: 17 mei 2007, 19 juli en 13 september 2011
- reptielen: 17 mei 2007, 19 juli en 13 september 2011
- vissen: 23 oktober 2008, 13 september 2011
- ongewervelde dieren: 17 mei 2007, 13 september 2011

Hieronder wordt op basis van deze veldbezoeken aangevuld met literatuuronderzoek en openbare verspreidingsgegevens (zoals www.waarneming.nl, www.telmee.nl) de actualiteit en betrouwbaarheid van de verschillende gegevens besproken.

Gebiedskenmerken

De gebiedskenmerken van het plangebied wijken d.d. 29 januari 2015 op de volgende punten af van eerdere waarnemingen (2007-2013):

- De noordoever van de plas aan de zuidgrens van het plangebied lijkt meer afgekald. Dit hangt vermoedelijk samen met de hoge begrazingsdruk van ganzen op de oevervegetatie.
- Er zijn op 2 plekken in het plangebied vooruitlopend op de ontwikkeling waterpartijen gegraven.
- Het slootpeil in de noordwestelijke hoek van het plangebied (tussen Waterschapshuis en boerderij op Fortlaan 2) lijkt hoger opgezet.
- De landgoederenzone ten oosten van het plangebied krijgt steeds meer vorm. Er staat inmiddels 1 landhuis met bijgebouwen.

afkalvende oevers bij bestaande waterplas

nieuwe waterpartij op erf boerderij Fortlaan 2

hoog slootpeil bij boerderij Fortlaan 2

te ontwikkelen landgoederenzone

Beschermde soorten

Flora

De inventarisatie van de flora en vegetatie is ruim 3 jaar oud. Bijzondere soorten en vegetatietypen ontbraken. Alleen in de erfbeplanting op Fortlaan 2 stond de algemeen beschermde (tabel 1) Brede wespenorchis.

Er worden op grond van de autonome vegetatieontwikkeling en de veranderde gebiedskenmerken geen nieuwe beschermde of bedreigde soorten verwacht. Een actualisatie van de flora-inventarisatie is pas in 2016 nodig.

Vogels

Ook de inventarisatie van de (broed)vogels is 3 jaar oud. In het plangebied zelf broedden geen bijzondere soorten. In de directe omgeving nestelden toen wel o.a. Spotvogel, Groene specht en Grauwe vliegenvanger, soorten die op de rode lijst van in Nederland bedreigde broedvogelsoorten staan en Buizerd en Huismus. Het nest van Buizerd is jaarrond beschermd (categorie 4) en die van Huismus ook (categorie 2).

Het nest van Buizerd in de populieren aan de Torensteepolderse kade is inmiddels verdwenen. Wel is hier d.d. 29 januari 2015 in de takken boven de hoofdwatgang IJsvogel waargenomen. Inmiddels zijn voor een aantal broedvogels met jaarrond beschermde nesten door het ministerie EZ soortenstandaards met onderzoeksprotocollen opgesteld. Voor Huismus is bijvoorbeeld het volgende bepaald.

Afwezigheid van broedende huismussen is aangetoond, als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond. De inventarisatie moet tijdens goede weersomstandigheden plaatsvinden, op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied), rond 1 à 2 uur na zonsopkomst en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

Voorgesteld wordt in 2015 vanaf 1 april nog een broedvogelinventarisatie te doen (tenminste 4 bezoeken), waarbij speciale aandacht is voor de hierboven genoemde soorten.

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd in de periode 2011-2013 volgens het zogenaamde vleermuisprotocol (zie www.ndff.nl). Er zijn alleen foeragerende exemplaren Gewone dwergvleermuis vastgesteld.

Deze onderzoeksresultaten zijn 3 jaar geldig. Ten behoeve van een update wordt voorgesteld om ook in 2015 een zomer- en herfstronde te lopen.

Overige zoogdieren

In de bredere omgeving ($r < 5$ km) zijn in het recente verleden naast vleermuizen de volgende tabel 2 en 3 beschermde zoogdiersoorten voor: Noordse woelmuis, Bever.

Voor beide soorten geldt dat er in het plangebied geen geschikt habitatype aanwezig is. Het plangebied is ten hoogste marginaal leefgebied (corridor, tijdelijke habitat). Van Bever zijn d.d. 29 januari 2015 geen sporen aangetroffen. De aanwezigheid van deze soort kan daarmee uitgesloten worden. Een (arbeidsintensief) onderzoek naar de aanwezigheid van de zeldzame Noordse woelmuis wordt pas opportuun geacht, als deze zich in het daarvoor bestemde natuurgebied van de Polder de Oostersche Bekade Gorzen heeft gevestigd (zie verder hieronder).

Amfibieën, reptielen en vissen

Op basis van het veldbezoek in de periode 2007-2011 en huidig literatuuronderzoek kan worden uitgesloten dat er tabel 2 en 3 beschermde amfibie- of reptielsoorten in het plangebied voorkomen. In september 2011 zijn alle sloten afgevisd. Er zijn toen alleen niet-beschermde vissoorten gevangen. Voorgesteld wordt de wateren, de nieuw gegraven in het bijzonder in het voorjaar van 2015 nog een keer met een schepnet af te vissen.

Ongewervelde dieren

Ook de laatste 3 jaar zijn er geen waarnemingen van bijzondere of beschermde ongewervelde dieren in de omgeving van het plangebied gedaan.

Wetgeving

Flora- en faunawet

Sedert 2013 is er niets aan de bepalingen in de Flora- en faunawet veranderd.

Wel zijn op basis van jurisprudentie de criteria voor het verlenen van ontheffing voor de overtreding van artikel 11 veranderd. Er zijn in 2013 door het ministerie EZ een stappenplan/beslisboom, een nieuw aanvraagformulier en richtlijnen voor het opstellen van een projectplan bij de aanvraag gepubliceerd.

Omdat er bij deze ruimtelijke ingreep geen verbodsbepalingen voor tabel 2 of 3 beschermde soorten worden overtreden en geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd, hebben deze veranderingen geen betekenis.

Verordening Ruimte 2014

De realisatie en bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) is een provinciale taak geworden en vastgelegd in artikel 2.3.4 van de Verordening Ruimte 2014 (provincie Zuid-Holland). In lid 1 staat:

Een bestemmingsplan voor gronden binnen de ecologische hoofdstructuur, onderverdeeld in bestaande en nieuwe natuur, waternatuurgebied en ecologische verbinding, waarvan de plaats geometrisch is bepaald, wijst geen bestemmingen aan die de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden significant beperken, of leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van die gebieden.

Inmiddels is de waterplas direct ten zuiden van het plangebied aangewezen als bestaande natuur binnen de EHS. Dit is nieuw (?). Het in lid 1 gestelde geldt echter uitsluitend gronden binnen de EHS. Verandering van bestemming op gronden buiten de EHS met gevolgen voor de wezenlijke kenmerken en waarden van verderop gelegen natuurgebied wordt niet belemmerd door de bepalingen in de provinciale verordening.

Bescherming EHS in landelijke wetgeving ?

Natuurbeschermingswet

Het Hollands Diep is in 2013 definitief aangewezen als Natura 2000 gebied. De begrenzing van het Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast. Zo is Polder de Oostersche Bekade Gorzen (verworven Deltanatuur, 60 ha) op minder dan 1 km afstand van het plangebied toegevoegd ten behoeve van uitbreiding van het leefgebied van de Noordse woelmuis (H1340). Ook is de lijst met habitattypen en soorten veranderd. Tenslotte wijken ook de instandhoudingsdoelstellingen licht af van die van de aanmelding en het ontwerp-besluit.

In een eerder stadium zijn de effecten van de relevante storingsfactoren samenhangend met het woningbouwproject beoordeeld. Dit zijn oppervlakteverlies (1), versnippering (2), verontreiniging (7), verdroging (8), verstoring door geluid (13), verstoring door licht (14), optische verstoring (16) en verstoring door mechanische effecten (17).

Omdat er een zekere afstand bestaat tussen het plangebied en het Natura 2000 gebied (> 500 m), de ontsluiting vanuit het noorden komt, het waterpeil van het Hollands Diep hoger is dan het polderpeil, het water van het Hollands Diep mineraal- en voedselrijk is en het woningbouwprogramma een beperkt karakter heeft (< 200 woningen) heeft geen van deze storingsfactoren een negatief effect op de (nieuwe) instandhoudingsdoelstellingen.

Sedert kort geldt voor de beoordeling van de stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden de zogenaamde Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Volgens deze aanpak is een project niet toestemmingsplichtig als het gaat om autonome ontwikkelingen, zoals toename van bevolking of wegverkeer, of de ingreep maximaal 1 mol per hectare per jaar stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied veroorzaakt. Omdat de stikstofuitstoot kleiner wordt dan in de huidige situatie (open stallen, uitrijden mest) en het project geentameerd is op de lokale woningbehoefte, is het project ook wat betreft stikstofuitstoot niet vergunningplichtig ex artikel 19 d van de Natuurbeschermingsplicht.

N.b. Het Natura 2000 gebied Hollands Diep is niet onderscheiden als PAS-gebied (zie <http://pas.natura2000.nl/pages/kaart-pas-gebieden.aspx>). Er komen hier geen stikstofgevoelige habitattypen voor.

Conclusie

Voor zover te beoordelen op basis van een veldbezoek in de winter en nieuw gepubliceerde waarnemingen worden er door het woningbouwproject geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet, waarvoor geen algemene vrijstelling geldt, overtreden.

Ook de herbegrenzing van de EHS en de definitieve aanwijzing van het Natura 2000 gebied Hollands Diep hebben geen rechtsgevolgen voor het project.

Omdat de datum van de definitieve vaststelling van het bestemmingsplan nog ongewis is, wordt wel aanbevolen de natuurgegevens te updaten. In de praktijk betekent dit dat er dit voorjaar een broedvogelonderzoek moet plaatsvinden (4 rondes), dat in dezelfde periode de sloten nog een keer moeten worden afgevist (op zoek naar amfibieën en vissen) en dat er tussen mei en september nog 2x een vleermuisonderzoek (met de batdetector) moet plaatsvinden.